

Історикографічний аналіз Російсько-української інформаційної війни.

Вступ. Україна сьогодні знаходиться в стані неоголошеної війни з Росією важливим складником якої є інформаційна війна. Велика кількість дослідників вважають, що Росія почала свою інформаційну війну проти України в той момент, коли наша держава стала незалежною. Ми погодимося із цим твердженням і зазначимо, що інформаційна війна Росії проти України була багатоетапним процесом. Можна стверджувати, що російсько-українськ інформаційна війна носить перманентний характер, вона давно існувала та ще довго буде продовжуватись. Важко оцінити всі аспекти інформаційного протистояння, але можемо сказати напевно, що в ньому постійно виникають все нові інформаційні приводи та засоби протистояння.

Науковим базисом нашого дослідження послуговував аналіз праць закордонних та вітчизняних науковців, які досліджували феномен інформаційної війни. Щодо закордонних вчених, які досліджували цю проблему, виділимо наукові напрацювання таких вчених як Е. Бернейса, Дж. Грюніга, С. Джойс, Д. Смітт, І. Гелберт, М. Сандерса та Л. Харрісон. Ці вчені досліджували глобальні проблеми, які існують у галузі ведення інформаційних війн. Серед вітчизняних науковців хочемо виділити напрацювання таких вчених, як Г. Почепцов, В. Іванов, О. Курбан, Н. Грицюта, Д. Олтаржевський, В. Королько, Д. Висоцька, які досліджували інформаційні війни у контексті сучасності та особливо акцентували увагу на російському питанні, як загрози для української державності.

Метою нашої статті є намагання окреслити основні етапи цього протистояння та висвітлити основні його причини та наслідки для майбутнього нашої держави.

Виклад основного матеріалу. На нашу думку Російсько-українське протистояння можна умовно розділити на сім етапів. Більшість із них припадає на короткий період з 2014-2017 рр., але зазначимо, що превентивна підготовча фаза до цієї агресії була також досить потужна та мала багато інформаційних викликів для нашої держави. Перший етап (24 серпня 1991 р. – 21 листопада 2013 р.). Ми вважаємо за доцільне взяти дату проголошення незалежності України, оскільки РФ на той момент вже чинила суттєвий опір реінтеграційним процесам колишнього СРСР загалом та демократичним процесам в середині нашої держави зокрема. Другою датою вважаємо початок протестних акцій на Майдані незалежності, які почалися внаслідок призупинення процесу підготування до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом.

Цей період характерний точковими інформаційними атаками, які здійснювались для аналізу реакції українського та світового інформаційного середовища на провокативні заяви. Ці атаки не становили глобальної загрози безпеці нашої держави, але закладали потужний фундамент для майбутньої гібридної війни.

Так до прикладу віце-президент РФ А. Руцкой в 1992 р. сказав наступне: «Крим – це частина Росії» [21]. Приблизно в той же час А. Собчак у своєму виступі висловив думку про те, що Крим ніколи Україні не належав [24]. Ще однією характерною заявою став виступ голови Верховної ради РФ Р. Хасбулатова де він зазначив, що Чорноморський флот повинен належати Росії [18]. Як результат в рамках цієї інформаційної атаки в червні 1993 року 80% кораблів Чорноморського флоту підняли російський прапор. Метою цієї провокативної акції було змусити Україну погодитись на формування російського МФ в Чорному морі. Цей період також характерний одиночними заявами російських політиків про те, що Севастополь це – російське місто.

З кінця 1990-х років – став періодом інформаційних атак проти України спрямованих на зовнішню аудиторію. До переліку таких

інформаційних конфліктів ми можемо віднести: «газову війну»; «проблему російської мови»; «Чорноморський флот в Криму»; «трубну війну» «сортування людей». Всі ці конфлікти мали на меті як дестrukцію українського суспільства, так і дискредитацію його в очах світової спільноти.

За цей період в Україні було створено величезна кількість проросійських організацій (Оплот, Нічні вовки, Російськомовна Україна і т. ін.) Всі ці організації фінансувалися Росією і також створювали інформаційні провокації в середині країни. Найбільш активними вони були в південних та східних областях країни.

Вагомим чинником інформаційного тиску Росії став конфлікт щодо острова Тузла в 2003 році. Цей конфлікт був розвідкою Російської сторони щодо реакції України на відсутність чітких державних кордонів у деяких місцях [14]. В цьому контексті варто згадати про візити в Крим В. Жириновського та Ю. Лужкова, які робили провокативні заяви, зустрічались з моряками ЧФ РФ, зустрічались з членами різноманітних проросійських організацій. Так зокрема вони висловлювались за необхідність виділення житла для російських військових, розповсюджували проросійську літературу і все це було під лозунгом «Крим – це Росія» [15].

Після Помаранчевої революції 2004 р. у РФ було створено управління з міжрегіональних та культурних зв'язків із закордонними державами [25]. Головним завданням управління було налагодження зв'язків із іншими державами та великими містами. Не офіційно це управління діяло в режимі «м'якої сили» по відношенню до таких країн як: Україна, Грузія, Вірменія, Польща, Латвія, Литва, Естонія та Молдова. Фахівці вважають, що це управління виконувало функції координаційного центру пропаганди у сусідніх державах.

Другий етап. На нашу думку почався саме у 2010 році із приходом до влади В. Януковича. Починаючи з 2010 року діяльність управління з

міжрегіональних та культурних зв'язків із закордонними державами на території України значно посилилася. Це відбулося через проросійську орієнтацію четвертого президента України В. Януковича. Одним із основних смислових посилів було висвітлення переваг та агітація України до вступу у Таможній союз. З 2010 – 2013 роки період, який заклав підґрунтя для майбутньої гібридної війни Росії проти України. Так наприклад у 2013 р. під час свого візиту до Києва В. Путін виголосив промову смисловим посилом якої було зближення двох «братніх» народів і те, що Росія не дасть Україні самостійно обирати вектор своєї політики [1].

Саме в цей період в українському медіа-просторі почала з'являтися велика кількість повідомлень заангажованого змісту із акцентом на корумпованість керівництва України, неефективність вітчизняної економіки, нагнітання негативних настроїв щодо керівництва країни та намагання розколоти українське суспільство на прошарки. В цей же період, в Україні значно активізувалися проросійські організації. Особливо це було помітно в Криму та на південному Сході України. У рази зросли різноманітні акції, благодійні та культурні заходи направлені на розвиток російської культури в Україні. Було відкрито декілька інформаційних центрів та велику кількість нових організації завданням яких було вести активну агітаційну та пропагандистську роботу з населенням південних та східних регіонів.

Іншим проявом інформаційної війни було створення та поширення більш маргінальних та агресивних ідей за допомогою козацьких дружин із Ростова та Краснодару та таких організацій як «Оплот», «Великая Русь» та «Юго-Восток». Подібні організації вели активну агітацію місцевого населення із використанням роздаткового матеріалу та у мережі інтернет [5, с 212].

Третій етап це – етап загострення у інформаційному просторі (грудень 2013 – лютий 2014 рр). Для цього етапу було характерним: агресивна антиукраїнська риторика; інформаційна блокада окремих регіонів; заклики

до саботажу рішень виконавчої влади; блокада адміністративних будівель у деяких регіонах; активна демонстрація військової сили [5, с 212]. Росія в цей період генерувала потужний пропагандистський контент спрямований на розхитування політичної ситуації в країні та подальші агресивні дії.

Найбільш вагомими інформаційними приводами цього періоду є: візит В. Януковича до Росії [10]; публікація на сайті парламенту Криму із закликами до від'єднання від України [22]; група проросійсько налаштованих депутатів просять у Росії захистити Крим. По закінченню цього етапу Росія взяла під свій контроль інформаційне середовище Криму, сформувала негативне відношення місцевого населення до подій в Україні та почала заклала інформаційний фундамент для майбутніх агресивних дій на Донбасі.

Третій етап це – повномасштабна інформаційна кампанія проти України. Почалась вона приблизно в березні 2014. Ці інформаційні дії передували вторгненню російських військ на Донбас та анексії Криму. Метою РФ було відволікти увагу світової громадськості від анексії Криму та зосередити їхню увагу на внутрішній українській кризі. Під час цього етапу російські ЗМІ намагались нав'язати свій контент в українському інформаційному просторі та витіснити українські ЗМІ. Після анексії Криму 18 березня 2014 р. риторика Росії в Криму із використанням агітації, цензури змінилась на пропаганду цінностей «Русского мира». З цього моменту інформаційна агресія РФ була спрямована на схід України.

Четвертий етап (кінець березня 2014 р.) російські ЗМІ намагаються захопити комунікативний та інформаційний простір східних регіонів України. Окрім цього організовуються добровільні дружини, які повинні символізувати «народовладдя». Захоплюються адміністративні будівлі, створюються воєнізовані угруповання, які виконують функції правоохоронних органів. [6]. В інформаційному просторі це все позиціонується як «Влада народу». У російських ЗМІ політичні події в Україні гіперболізуються у негативному контексті, разом з тим події на сході

країни позиціонуються, як позитивні. Для підсилення маргінальних настроїв РФ використовує нові лозунги на кшталт: «Київська Хунта»; «Карателі»; «Американські бойовики вчать українців убивати співвітчизників» і т. ін. Вітчизняні ЗМІ в цей період не мали єдиної позиції щодо ситуації в країні а деякі взагалі продавали свій ефірний час, що значно спрощувало інформаційну експансію РФ. Слід відмітити, що саме в цей період активно почали розвивати свою діяльність такі волонтерські інформаційні організації як: «Інформаційний спротив»; «Миротворець»; «Інфонапалм».

П'ятий етап (початок травня – червень 2014 р.). Для цього етапу було характерним домінування проросійського контенту в інформаційному просторі східних регіонів України. РФ практично заблокувала роботу українських ЗМІ. Разом з тим образ народних республік ідеалізувався та сакралізувався. Разом з тим можна було спостерігати перші кроки до консолідації позиції українськими ЗМІ. За досить короткий проміжок часу українські журналісти, не дивлячись на потужну антиукраїнську кампанію, змогли організувати контрпропагандистську діяльність та почали діяти більш злагоджено та системно у напрямку протидії гібридній війні. Фактично були зроблені перші кроки із антикризового врегулювання у інформаційному середовищі. Слід відмітити, що українські медіа знайшли підтримку і на заході. Велика кількість західноєвропейських ЗМІ підтримували позицію України щодо конфлікту з РФ.

На цьому етапі Україна вже була здатна протидіяти інформаційній та гібридній агресії з боку РФ. Українські медіа були здатні адаптуватися до загрозливих дій з боку Росії. В той же час ці показники відрізнялись певною нестабільністю оскільки будь-які серйозні зміни у фізичному вимірі миттєво відбивались на інформаційному полі. Антикризова комунікативна стратегія ще не була достатньо злагодженою та відпрацьованою для побудови системного інформаційного захисту.

Шостий етап інформаційної війни можна означити закінченням президентсько виборчої кампанії 2014 р. За рахунок політичних важелів врегулювання ситуації РФ прийшлося змінити тактику своєї інформаційної кампанії. У зв'язку із цим можна відмітити, що імідж нашої держави значно зміцнився на міжнародній арені, що не могло не відобразитись на інформаційному полі. Можна було спостерігати незначне послаблення інформаційного тиску з боку РФ. Можна зробити висновок, що саме в цей період Росія аналізувала можливі варіанти тактичних дій в інформаційному середовищі. На жаль можна констатувати, що зусиль, які докладала Україна було зовсім не достатньо для протидії гібридній агресії РФ. Східні області нашої держави були під потужним інформаційним пресингом де домінувала точка зору Кремля. Фактично до січня 2015 р. Росія міцно укріпила свої інформаційні позиції у східних регіонах нашої держави. Свідченням цього є той факт, що найбільш потужні інформаційні кампанії РФ проти України були проведені саме в цей період. До цього переліку можна віднести інформаційну кампанію щодо «гуманітарної катастрофи» [7] після якої слідувала операція «гуманітарний конвой» [19]. Після цих кампаній ситуація дещо ускладнилась через випадок зі збитим Боїнгом малазійських авіаліній [11]. Слід відмітити, що навіть у цьому випадку Росія намагалась викривити дійсність та демонструвала діаметрально протилежну позиції щодо цих подій. Паралельно із цим процесом РФ намагалась дезорієнтувати світову громадськість щодо участі частин регулярної російської армії у боях на Донбасі. Слід відмітити системну інформаційну кампанію по протидії мобілізації в Україні, яка проводилась Росією під час кожної хвилі призову. У вітчизняний інформаційний простір в цей період вводилась інформація про артобстріли житлових кварталів, «кастрацію полонених солдатів, зрив мобілізації та розстріл полонених. Іншим напрямком інформаційної дезінформації було розхитування ситуації щодо катастрофічного економічного положення України. До переліку таких тем можна віднести нездатність нашої держави виплачувати зовнішні кредити. Характерним для

гібридного конфлікту цього періоду було максимальне викорситання різноманітних ЗМІ Кремлем у поєднанні із політичними та дипломатичними важелями. Відмітимо, що після випадку зі збитим Боінгом значно зросла підтримка України з боку Західних ЗМІ, що дало можливість набагато ефективніше протидіяти інформаційній агресії Росії.

Однак саме цей період можна охарактеризувати, як період більш глибинної сугестивної тактики щодо населення окупованих території. Так наприклад у листопаді 2014 р. було створено союз письменників ДНР [3], які зайнялись створенням літератури воєнізованого мотивуючого змісту. У березні 2015 в «ЛНР-ДНР» починають працювати соціологічні центри під назвою «Особый статус», які продукують неправдиву інформацію, щодо громадської думки у цих регіонах. Результати опитування начеб то засвідчили, що жителі цих регіонів вважають, що Україна є агресором, в той же час, жителі «ЛНР-ДНР» довіряють новій владі свого регіону. Разом з тим, населення невдоволене загальним станом справ у регіоні.

На початку 2015 р. Російська пропаганда намагалась ввести інформацію про те, що вона, начебто, програє Україні в інформаційній війні [16]. У червні 2015 року в «ДНР» приймають закон про освіту, який є копією Федерального закону РФ «про освіту в Російській федерації» Приблизно в цей же період починає працювати союз художників ДНР а у липні 2015 вже почала функціонувати Луганська академія культури презентувала поштову марку із символікою ЛНР [17; 9].

На нашу думку кінець цього етапу датується серпнем – вереснем 2015 р., інформаційна ситуація відносно стабілізується. Тактика РФ спрямована на утримання вже існуючих позицій у інформаційному просторі. Щодо Криму то цей період характерний запрошенням великої кількості іноземних депутатів. Так у липні 2015 до Криму приїздили депутати із Франції [26]. А у жовтні анексований півострів відвідали депутати з Італії [8].

Сьомий етап – вересень 2015 – грудень 2016 – етап відносної інформаційної стабільності. В Український медіа простір уводилися різноманітні тези щодо Мінських домовленостей та їх виконання/невиконання, правових аспектів визнання «ЛНР-ДНР» та «Голандського референдуму». Так наприклад 18 січня 2016 р. російськими ЗМІ було розповсюджено провокативний відеоролик на якому «фейкові» бійці полку «Азов» спалюють державний прапор Нідерландів [13].

У грудні 2016 року українськими спецслужбами були нівельовані намагання пропагандистів «ЛНР-ДНР» звинуватити Україну в тому, що в лавах української армії воюють бойовики із терористичної організації ІДІЛ [12]. 12 грудня прес-центром Сил Спеціальних Операцій України було викрито низку інформаційних ресурсів з символікою та фото матеріалами Збройних сил України «фейкового змісту» [15]. 13 грудня РФ намагалась спровокувати новий інформаційний конфлікт у газовій сфері, звинувативши Україну у крадіжках газу [16]. 27 у виданні Independent з'явилась стаття нібито із закликом Генрі Кіссінжера визнати Крим російським в обмін на виведення військ РФ з Донбасу. Згодом виявилось, що ця інформація не відповідала дійсності [2; 20]. На початку 2017 після відносного інформаційного затишшя РФ знову розпочала активну фазу гібридної війни, яка поєднувала прямі військові дії (бої за Авдіївську промислову зону) та агресивний інформаційний супровід своєї військової кампанії. Ці події логічно можна пов'язати із інавгурацією нового президента США Дональда Трампа. Таким чином РФ намагалась в'явити, яким чином нова адміністрація буде реагувати на агресивні дії Росії. Можна стверджувати, що інформаційна а згодом і гібридна війна РФ проти України велась постійно. За 25 років незалежності нашої держави змінилися і підходи до ведення таких інформаційних та смислових операцій. Разом з тим тільки за останні роки Україна почала напрацьовувати ефективні антикризові заходи щодо протидії інформаційній агресії РФ.

Перспективи майбутніх досліджень Дослідження феномену інформаційної війни лише починається. Із застосуванням нових форм інформаційної зброї загостриться світова конкуренція та боротьба за ресурси та території. Прагнення впливати на людський мозок на когнітивному глибинному рівні буде тільки посилюватись, що у свою чергу стимулюватиме наукові дослідження у цій галузі. Українській сегмент науки сьогодні має унікальну можливість досліджувати цей феномен і формувати захисні механізми протидії із подальшим практичним застосуванням. Відтак сегмент дослідження інформаційних війн буде актуальним та розвиватиметься як у глобальному контексті, так і у вітчизняній науці.

Висновок. На сьогоднішній день можна стверджувати, що Україна змогла вистояти у інформаційному та гібридному протиборстві з агресором. На жаль не можемо констатувати, що це протиборство закінчується. З розвитком техніки та інновацій з'являються все нові й нові форми та засоби ведення інформаційної війни, які направлені на дестабілізацію ситуації в нашій державі. Важливим аспектом є те, що Україна вже накопичила певний досвід у веденні інформаційної війни та захисті від таких загроз. На сьогоднішній день наша держава знаходиться в стані системної інформаційної кризи, яка час від час загострюється за допомогою нових агресивних інформаційних приводів. На жаль вгадати, яким саме буде той чи інший інформаційний маневр досить важко. Єдиний шлях для України це побудова високоефективного інформаційного захисту та стратегічного плану інформаційної політики.

Список використаної літератури

1. 1025-ліття Хрещення Русі: що це було і кому це треба? [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://zbruc.eu/node/10914>.
2. The Independent збрехав про Крим і Кісінджера. Пінчук при ділі? [Електронний ресурс] // Detector.media. – 2016. – Режим доступу до ресурсу:

<http://detector.media/infospace/article/121928/2016-12-31-the-independent-zbrekhav-pro-krim-i-kisindzhera-pinchuk-pri-dili/>.

3. В ДНР создан союз писателей [Электронный ресурс] // Официальная страница союза писателей ДНР. – 2014. – Режим доступа до ресурсу: <http://sp-dnr.org>.

4. Владимир Жириновский об Украине [Электронный ресурс] // ЛДПР. – 2016. – Режим доступа до ресурсу: https://ldpr.ru/static/uploads/03319f7a04_ObUkr.pdf.

5. Вторжение в Украину: Хроника российской агрессии / Д.Тымчук, Ю. Карин, К. Машовец, В. Гусаров. – Київ: Брайт Старт Паблішинг, 2016. – 240 с.

6. Група "Інформаційний спротив" [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступа до ресурсу: <http://sprotyv.info/ru>.

7. Гуманітарна катастрофа на Донбасі набирає обертів [Електронний ресурс] // офіційний сайт 24-го каналу. – 2014. – Режим доступа до ресурсу: http://24tv.ua/gumanitarna_katastrofa_na_donbasi_nabiraye_obertiv_n522932.

8. Делегация итальянских депутатов и бизнесменов посетила Крым [Електронний ресурс] // ТВУ. – 2015. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.tvc.ru/news/show/id/102776>.

9. Законы ДНР [Електронний ресурс] // DAinfo. – 2015. – Режим доступа до ресурсу: <https://da-info.pro/documents/zakonodatelstvo-dnr/zakon-ob-obrazovanii/zakon-ob-obrazovanii>.

10. Закордонні візити Віктора Януковича [Електронний ресурс] // Википедия Свободная Энциклопедия. – 2017. – Режим доступа до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Закордонні_візити_Віктора_Януковича

11. Збиття Boeing 777 біля Донецька [Електронний ресурс] // Вікіпедія вільна енциклопедія. – 2017. – Режим доступа до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Збиття_Boeing_777_біля_Донецька

12. ИГИЛ НА УКРАИНЕ [Електронний ресурс] // Официальная страница "Кибер Беркут" Vkontakte. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: https://vk.com/kyber.berkut?w=wall251480481_126.

13. Как «ольгинские тролли» распространяли фейк с угрозами Нидерландам [Електронний ресурс] // Bellingcat. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://ru.bellingcat.com/novosti/russia/2016/04/07/8690/>.

14. Конфликт вокруг Тузлы (2003) [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: [http://krymology.info/index.php/Конфликт_вокруг_Тузлы_\(2003\)](http://krymology.info/index.php/Конфликт_вокруг_Тузлы_(2003))

15. Обережно: Інформаційна небезпека [Електронний ресурс] // Сили спеціальних операцій ЗС України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://sof.mil.gov.ua/news/31-oberezhno-informaciyna-nebezpeka>.

16. Отмороженный Киев. Переживет ли Украина зиму без российского газа. [Електронний ресурс] // Lenta.ru. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://lenta.ru/articles/2016/12/13/gas4ukr>.

17. Почта ЛНР выпустила первую почтовую марку [Електронний ресурс] // Луганский информационный центр. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://lug-info.com/news/one/pochta-lnr-vypustila-pervuyu-pochtovuyu-marku-luganskoi-narodnoi-respubliki-5058>.

18. Проблема Черноморского флота: начало дрейфа [Електронний ресурс]. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: http://www.politology.vuzlib.su/book_o255_page_5.html.

19. Російський «гуманітарний конвой» в Україну [Електронний ресурс] // Вікіпедія вільна енциклопедія. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Російський_«гуманітарний_конвой»_в_Україну.

20. Російсько-українська інформаційна війна [Електронний ресурс] // Вікіпедія Вільна енциклопедія. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Російсько-українська_інформаційна_війна.

21. Руцкой Александр Владимирович [Електронний ресурс] // Википедія Свободна Енциклопедія. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Руцкой,_Александр_Владимирович.

22. Сайт кримського парламенту публікує заклики відоклучитися від України [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://comments.ua/politics/447884-sayt-krimskogo-parlamenta-publikuet.html>.

23. Сергей Расторгуев: Почему Россия проигрывает в информационной войне [Електронний ресурс] // Офіційна сторінка Фонду Горчакова. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://gorchakovfund.ru/news/13578/>.

24. Собчак Анатолий Александрович [Електронний ресурс] // Википедія Свободна Енциклопедія. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Собчак,_Анатолий_Александрович

25. Указ Президента Российской Федерации Об Управлении Президента Российской Федерации по межрегиональным и культурным связям с зарубежными странами [Електронний ресурс]. – 2005. – Режим доступу до ресурсу: <http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102091154&rdk=&backlink=1>.

26. Французский десант в Крыму: зачем приехали депутаты и кто они на самом деле? [Електронний ресурс] // Европейская правда. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2015/07/23/7036222/>.

Киричок А. П. Історикографічний аналіз Російсько-української інформаційної війни.

Анотація У статті автор намагається окреслити основні етапи інформаційного протистояння двох сусідніх держав. Визначити шляхи до підвищення інформаційної обороноздатності України. У статті поетапно описується кожна стадія інформаційного протиборства та робляться

висновки щодо подальших дій України у цьому протистоянні. Важливим аспектом статті є детальний хронологічний аналіз тих основних інформаційних приводів, які стимулювали ескалацію ситуації як у інформаційному просторі так і на лінії фронту. Автор логічно узагальнює матеріал та робить висновки щодо подальшої перспективи розвитку інформаційного сектору України.

Ключові слова: інформаційна війна, історичний огляд, Україна, Росія, гібридна війна

Киричок А. П. Историографический анализ Российско-украинской информационной войны.

Аннотация В статье автор пытается определить основные этапы информационного противостояния двух соседних государств. Определить пути к повышению информационной обороноспособности Украины. В статье поэтапно описывается каждая стадия информационного противоборства, и делаются выводы относительно дальнейших действий Украины в этом противостоянии. Важным аспектом статьи является подробный хронологический анализ тех основных информационных поводов, которые стимулировали эскалацию ситуации, как в информационном пространстве, так и на линии фронта. Автор логично обобщает материал и делает выводы о дальнейшей перспективе развития информационного сектора Украины.

Ключевые слова: информационная война, исторический обзор, Украина, Россия, гибридная война

Kyrychok A historiographical analysis of Russian-Ukrainian informational war

Abstract. In the modern world, information plays an absolutely new role. This fact completely alters the ways of responding to changes in political, economic and information dimensions. The new range of tools provides not only a much cheaper means of influence, but also contributes to the dynamic development

of the sociosystems. Information warfare is information technologies that affect information systems in order to mislead the mass or individual consciousness, disable or desynchronize the management processes of the society and its components, first and foremost the military. Nowadays the information wars have spread to all spheres of life. The competition is run in politics, business, economics, energy and social life. This confrontation quite often takes place in the information space. Since this is the cheapest option of the aggressive actions and this sphere is still not protected by effective legislation, a full-on warfare breaks out here. Modern information warfare is an aggressive tool used not only in the armed conflict between states but to ensure peaceful life too. The constant development of the information space produces new opportunities for the use of this range of tools. The Russian-Ukrainian information confrontation is also not new. A huge number of researchers believe that Russia began its information warfare against Ukraine at the moment our state became independent. At that time, the Russian Federation had already actively impeded the reintegration processes of the former USSR on the whole and democratic processes within our state in particular. The second moment is considered to be the beginning of the protest actions on Independence Square caused by the suspense of the preparation process in signing the Association Agreement between Ukraine and the EU. In general, the Russian-Ukrainian information warfare lasts for more than 25 years and will continue for a long time. In the article the author tries to outline the main stages of the information confrontation between two neighboring states. He identifies the ways of increasing the information defense potential of Ukraine. The article describes each stage of the information confrontation step by step and highlights the conclusions regarding further actions. An important aspect of the article is a detailed chronological analysis of those main information causes that stimulated the escalation of the situation both in the information space and on the front line. The author logically summarizes the material and draws conclusions about the further development of the information sector in Ukraine.

Key words informational war, history review, Ukraine, Russia, hybrid warfare